

MARIA LLUÏSA SERRA BELABRE

Antoni Tudurí

Secció de
Genealogia de
l'Ateneu de Maó

Segurament va ser al curs acadèmic 1958/1959 quan va aparèixer pel vell institut del Pla del Monestir un catedràtic d'Arqueologia de la Universitat de Barcelona, de nom Lluís Pericot García, i ens va donar una didasta i amena xerrada sobre «Taulas, talaiots i navetes». Menorca era poc visitada per personalitats d'aquesta vàlua i *don Joan Hernández Mora*, sempre que podia, aprofitava l'ocasió per aportar nous coneixements als seus alumnes. Dic açò a causa de que, com es va comentar a la miscel·lània anterior, dedicada a la «paritat de gènere», el company de la secció genealògica de l'Ateneu, Rafael Aedo Pons m'havia dit que, fins el moment, no s'havia publicat cap miscel·lània dedicada a una dona; totes eren d'homes. I tenia tota la raó del món. I, per tant, l'observació em va induir a cercar dones destacables dins de la vida cultural menorquina. I la primera que m'ha vingut al cap, induïda pel record del professor Pericot, és Maria Lluïsa Serra Belabre, per aquell temps arxivera, bibliotecària, directora de la Casa de la Cultura de Maó i responsable de les excavacions que per aquelles dates es duïen a terme a la nostra illa.

Aquesta dona, de la que tinc un record certament difús, va ser un personatge de

gran importància als cercles culturals menorquins. Com és habitual en aquest espai, he emprés unes investigacions, molt poc científiques però prou efectives per tal de transmetre als lectors els resultats de les meves recerques.

Pel que he trobat, Maria Lluïsa Serra (*Maó 21/06/1911 + Maó 1967) era filla del propietari d'una ferreteria ubicada al davant de la porta lateral de l'església del Carme. Cal destacar que és l'única dona que figura a la galeria de Menorquins Il·lustres amb retrat a la Sala capitular de l'Ajuntament de Maó. Per tant, l'asimetria o mancaça de paritat, com es diu actualment, és molt acusada. És fàcil trobar àmplies descripcions biogràfiques i professionals de Maria Lluïsa; només cal consultar la Wikipedia o el buscador Google (sant diuen alguns) i ens adonem de la gran tasca científica dins el món de la cultura i de l'arqueologia, desenvolupada entre la data de la seva llicenciatura universitària (1949) i el seu traspàs (1967). Paral·lelament a la intensa activitat arqueològica cal assenyalar la direcció d'una «Història de Menorca», que quedà truncada amb la seva mort. Fou condecorada amb el llaç de l'Ordre d'Alfons X el Savi i la Creu del Mèrit Naval. Era acadèmica de la Reial Acadèmia de Belles Arts de San Fernando, delegada a Menor-

ca de la Direcció General d'Arxius i Biblioteques i de la Direcció General de Belles Arts. Entre 1964 i 1967 podem trobar el nom de Maria Lluïsa com a vocal electa del consell de redacció i administració de la «Revista de Menorca», en la qual participà activament.

No parlaré del què és obvi; simplement us vull transmetre unes impressions personals no massa assenyades però que m'han fet imaginar fets no comuns dins de les biografies a l'ús.

La primera cosa que m'ha sorprès ha estat el fet de que consta com alumna de l'Institut al curs 1922/1923 i que la seva graduació com a batxillera (superior) segons les llistes publicades

per Vicente Macián Còlera al llibre *«El Instituto de Mahón. Logro de una sociedad»*, va ser l'any 1940, quan ja tenia 28 anys. És clar que, raonablement, no és plausible que una persona de la seva capacitat intel·lectual trigués 18 anys en fer els 7 cursos de que constava el batxillerat d'aquells temps. El més normal és que cursés el grau elemental i es posés a fer feina a la ferreteria familiar o a un altre lloc. La seva germana Carme va regentar aquest establiment fins molt temps després. El més probable és que hi hagués dues etapes d'estudi, cosa que es podria confirmar consultant els arxius del Ramis i Ramis.

Un altre fet destacable és que trigués 9 anys en cursar els estudis de llicenciatura, on va tractar amb mestres tan importants com en Jaume Vicens i Vives i el propi Lluís Pericot, a qui he mencionat al començament. També he imaginat que els seus estudis eren condicionats, en el temps, per altres ocupacions professionals.

❖ **PEL QUE FA A LES QÜESTIONS GENEALÒGIQUES**, les conclusions no han estat massa afortunades. Al llibre recentment publicat per l'Ajuntament de Maó que du per títol «La galeria dels menorquins il·lustres de l'Ajuntament de Maó» l'actual arxivera Maria Àngels Hernández Gómez diu que els seus pares eren Joan Serra Sitges i Maria Belabre Pons i que els avis paternals eren Joan Serra, des Castell i Maria Sitges, de Maó. A causa de que les consultes a les actes del Registre Civil de Maó són certament lentes i poc fàcils si no es tracta de la demanda d'un familiar directe (que no és el meu cas), no he tingut manera de poder garantir si aquest Joan Serra era també Serra de segon llinatge, fill de Joan Serra Preto i de Maria Serra Gonzalez, com sembla probable, i per la qual cosa no podem adjuntar un arbre fiable. Si qualcú en té més dades, li prego indiqui on podem trobar prou informació que ens esclareixi les dubtes d'un servidor.

Per acabar, vull destacar la meua sorpresa quan vaig descobrir una placa, clavada al Pont de Sant Roc de Maó, on consta que una de les torres d'aquest darrer vestigi de la murada maonesa va ser comprat per les germanes Serra i donades a l'Ajuntament.